

Az antidemokratikus demokrácia

Fából vaskarika? Az hát! Mondhatnám a demokrácia áruházának, álarcának, álcázatának, de akár báránybőrbe bújt farkasnak is. Ha az utóbbi változatnál akarnék maradni, el kellene tudnom dönteni: van egyáltalán annyi bárány, ahány farkasa van a demokráciának? Ha valaha is lett volna, azt mindet meg kellett volna előbb nyúzni. Azt hiszem, evvel mondtuk ki a megdönthetetlen igazságot. Meg is nyúzták valamennyit, még a legártatlanabb, ma született korában.

Amióta ember él a földön, mindig akadnak latrok, akik a fejére akarnak nőni. Ha hajszálnyi igazság is lehet abban, hogy evolúció hozta létre az ősember, már pedig ezt a római pápa is elismerte, akkor a diktatúrák őst nem is mi teremtettük meg, de az állatvilágból örököltük. A domináns hímek, vagy a domináns anyák teremtenek rendet ott is, falkavezéri minőségben. Antidemokratikusan.

Hagyjuk el az állatvilágot, veretes emberi példákkal szolgálj össze történelmünk. Az alattvalók, a hatalomból kiszorulóknak túrnak, ameddig tűrhetnek, mert maszlaggal tömik őket, aztán egyszer csak nekimennek a fősőbbeseknek, és fordítanak egyet a történelem kerekén. Aki addig fölül volt, alulra fordul, és igen sokszor vérpadon fejezi be életét. A baj csak az, hogy más embercsontokat is tör közben a hatalmas kerék, de ezt már a lefelé bukó és fölfelé kapaszkodó hatalom közösen műveli. Sajnos, most se kell messzire mennünk példakért, a közelmúlt szomszédjai is szolgáltak vele. Az egyik elhalván a börtönben – hőst játsza megszokván a felelősségre vonás elől – arra kényszeríti a hírszolgálatokat, hogy előszedjék poros dobozaikból nyilvános megnyilatkozásait. Mit tudnak fölmutatni? Azt, hogy szavaz. Élete kedves párjával. Diktátori társával. Ájtatos képpel kijön a fülkéből, és seregni dobozába rakosgatja be szépen porciózott voksát. És mit gondolkodik, Kedves Olvasóim, kire adja mindig a szavazatát? Nézzék jobban az arcát: saját magára!

A legnagyobb demokrácia jegyében indult a francia forradalom. Csúfos mézárulásba fulladt, és kinőtt belőle a történelem egyik legnagyobb lelki törpéje, a nagy Napóleon. Így nőtt ki ugyancsak küldetésstudattal megverve Hitler is, ugyanabból a talajból, Dzsugasvili is, és kisebbségek társai, a Duce, a Szálasi, a Rákosi, meg a többi, meg a többi. Miközben legyőzte a másik gonoszt.

Kenetes szavakkal szólítottam meg az előbb Kedves Olvasóimat. Csak azért, hogy emlékezhessenek, messze volt még ugyan az öregátkos bukása, amikor Mórahalom egyik jelölő gyűlésén vehettem részt, kiküldött tudósítóként. Egyik pártember állt tanácsi választói elé – lehetek legalább tízen! – ezekkel a szavakkal: Önök most, Kedves Mórahalmi Elvtársaim, akik itt ülnek szemben velem, talán nem is tudják, hogy legteljesebb demokratikus jogait gyakorolják. És szavaztak a mórahalmiak is utána, a rendszer előírta 99 százalékban – saját maguk ellen. Hogyan is szól Bundus igéje? Szabadon választunk diktátort magunknak. Igaz ugyan, hogy minden rendszer méhében hordja a maga sírását, de a sírások, ha fölönnek, diktátorok lesznek. A „legteljesebb demokrácia” jegyében. A demokrácia áruházában, álarcában, álcájában. A szavazatszedő urna előtt jámbor báránynak látszanak, de szinte reszket már a kezük, hogy szétszedjék ellenzéküket, ahogy mi szedtük szét gyerekkorunkban a cserebogarat, pörgettyűt csinálván belőle.

Egyelőre, sajnos, nem kell attól tartanunk, hogy az utolsó diktátor múlt ki közülünk. A legjobban szervezett demokráciából is könnyű az átmenet a diktatúrába. Az emberiség eddigi történelme jószerével a diktatúrák történelme. Tudom, megreszket most is valakiknek a keze, hogy mit merészelek én itt összevissza beszélni. Nem mostani dolgaimról szóltam, az emberiség eddigi sorsát kotyogtam elő.

H. D.

Adótartozás esetén indul a végrehajtás

Ha az adózó a saját bevallásában közölte, illetve a jogerős adóhatósági határozatban terhére megállapított adótartozásait az esedékességig nem fizeti meg, szinte automatikusan megindul a hátralékkezelési eljárás. Ezt az APEH Csongrád Megyei Igazgatóságán a hátralékkezelési főosztály végzi. Ha bármely adónemben tartozást

észlel és nem áll fenn a végrehajtási eljárás megkezdésének tilalmát képező tényező, akkor haladéktalanul, minden előzetes adózási értesítés nélkül intézkedik megindítja a behajtást. Ebben egy számítástechnikai program segíti, melynek célja, hogy lehetőleg rövidebb időn belül térüljenek meg az adótartozások.

Egyre több a panasz a megyei fogyasztóvédőknél

Erősödik a vásárlói öntudat

A piacon érdemes elkérni a nyugtát – különben nem reklamálhatunk

Fotó: Frank Yvette

A rendszerváltással megváltozott a fogyasztói magatartás is: egyre többen kérik számon jogukat a rosszul teljesítő kereskedőknél, akiket rendszeresen ellenőriz a fogyasztóvédelem. Szegedi sétánkon azt láttuk: a „cirkuszt” még kevesen vállalják, a szakember szerint azonban a sokasodó panaszok a fogyasztói öntudat erősödését jelzik.

Az egyik szegedi bevásárlóközponthoz mentem, ahol a bevásárlókocsiját Pásztor Gáborné, aki elsősorban a szavatosságra és az összetevőkre figyel a polcra levett élelmiszereknél. Neki ez a legfontosabb, mert nem egyszer találkoztam már olyan akciós áruval, amelynek lejárt a szavatossága. Egyébként is kerüli a gyanúsán olcsó élelmiszereket – inkább feleakkora mennyiségű, de megbízható márkát választ. Megkérdeztem a hölgyet arról is, hogyan oldaná meg a tipikus fogyasztói problémát: akciós áron hirdettek egy terméket, a pénztárnál azonban a régi árat számolták

fel. Mint mondta, ilyen esetben nem szokott „cirkusolni”, inkább otthagyja az árut.

A bojkott is egy megoldás

Egy műszaki multiban készült porszívót vásárolni Czengei János, aki az ilyen termékeknél főleg a gyártási helyet, meg a készülő árát nézi. A férfi arra panaszkodott, manapság szinte minden termék a Távol-Keletről származik, ezekben pedig kevésbé bízik meg, még akkor se, ha jótállást és garanciát is adnak hozzá. Szerinte az olcsóbb mű-

szaki termékek mindig akkor romlanak el, amikor már nem javíthatók díjmentesen. Elmondta azt is: még egyetlen boltban sem kérte a vásárlók könyvét, mert panaszát nem intézték volna megfelelően – helyette „bojkottálja” az üzletet.

Maga kárán tanul az ember

A Csereres sori piacon a pulóvereket nézegető Martin Jánosról arról kérdeztük, mennyire bízik a piacos termékek minőségében. Mint mondta, aki a piacon vásárol, nem kap rosszabb árut, mintha a belvárosban szerezne be azt. Az viszont előfordult már, hogy az itt régebben megvett rádiós magnó két hét után felmondta a szolgálatot – az árust azonban már nem találta a piacon, számlája pedig nem volt.

– Mindenki a maga kárán tanul: én azóta csak édességet és ruhát veszek a piacon, abban még soha nem csalódtam – számolt be tapasztalatairól.

Nő a bejelentések száma

Kovacsik Andrea, a Csongrád Megyei Fogyasztóvédelmi Felügyelőség főosztályvezetője szerint visszatérő vizsgálataik és kiszabott bírságaik ösztönzően hatnak a kereskedőkre: évről évre kismértékű javulást tapasztalnak a fogyasztóvédelem frontján. Tavaly közel ezer ellenőrzést végeztek a megyében különféle témában, összesen majd húszmillió bírságot szabva ki. Egyre több a panaszbejelentés is, ezekben főként a minőségi kifogások nem megfelelő kezelését jelentik be a fogyasztók, vagyis például azt, hogy nem cserélik ki, nem javítják meg az adott terméket, noha arra jótállási kötelezettség vonatkozik. A vezető szerint a növekvő számú bejelentés azt jelzi, hogy erősödik a fogyasztói öntudat, a vásárlók egyre inkább tisztában vannak az őket megillető jogokkal. Az igazgató elmondta, a kereskedők folyamatos felvilágosítása is fontos feladat, ugyanis a számos szabálysértés oka gyakran az, hogy nem ismerik a megfelelő jogszabályokat.

TOMBÁCS RÓBERT

TIPIKUS PANASZOK, JOGOS MEGOLDÁSOK

Petrik Sándor, a megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség főtanácsosa elmondta, hogy kellene az öntudatos fogyasztóknak kezelnie a körutunk során felmerült problémákat. Ha nem az akciós áron számolnak a pénztárban, a vásárlónak kérnie kell azt. Ha a problémát többen is jelzik, a fogyasztóvédelem – vizsgálat után – bírsághozhat. Ha egy kereskedő nem akar jegyzőkönyvet fölvenni egy kifogásról, a fogyasztó kérheti a vásárlók könyvét, amelyben rögzítheti panaszát. Ennek alapján a fogyasztóvédők két évre visszamenőleg ellenőrizhetik, a kereskedő megtette-e a szükséges lépéseket a probléma rendezése érdekében. A főtanácsos azt ajánlja, piacon csak nyugtát kérve vásároljunk, különben nem reklamálhatunk később. Hálózati elektromossággal működő eszközöket egyébként is csak az árulhat, akinek a piacon működési engedéllyel rendelkező üzlete van, ahol a vásárló később is megtalálhatja.

Hét ablaka világít a zombói iskolának

Maderspach Katalin olajképe a világító ablakok jelzik a szellemi tevékenységet

MUNKATÁRSUNKTÓL

Elődeink szépen „bebutorozták” tanyai iskolákkal az Alföldet, hogy három-négy kilométerrel messzebről ne kelljen hóban-sárban caplatniuk a gyerekeknek oda és vissza. A mi vidékünkön az elsők az 1850-es évek közepén épültek, de az igazi nagy gyarapodást Klebelsberg Kunó minisztersége hozta. Ahogy a futóhomokot gyümölcsfákkal, szőlővel sikerült megkötöni, a „fejekben lévő futóhomok” megkötésére teremtdötek az iskolák. Aztán úgy hozta a dicséretre egyáltalán nem méltó történelem, hogy egyetlen szélfuvallat szinte egyszerre söpörte le valamennyit a tércépről. A zombói Wesselényi-iskola szerencsés kivételként még ma is a művelődést szolgálja. Huszonégy esztendeje népfőiskola működik benne a téli estéken. Nem tudunk róla, hogy ennyi ideig bármelyik hazai népfőiskola létezett volna. A zombói évtizedekre az egyik magyarázat, hogy kezdetektől fogva él ott a legegyszerűbb jelszó: tanyára mindenképp a legjobbat! Akadémikusok, professorok, híres kutatók viszik veretes tudományukat, és az egykori diákok képezik a hallgatókat. A Szegeden élő Maderspach Katalin férjével látogatott el először ide, később a Mihálka-kórus tagjaként is megfordult benne, és egyedül is szerepelt előadónaként is. Festeni is szeret, többek között megfestette az iskolát is. Olajképe a hét világító ablak jelzi az épületben folyó szellemi tevékenységet. Miután több kiállításon is sikerrel szerepelt vele, az idei évzárón a népfőiskolának ajándékozta. Az iskola képe az iskoláé lett. A helyére érkezett.

Nyelvében él a nemzet

A Fidesz kettes számú díszsidójának nevezte Pásztor Tibor budapesti szocialista képviselő Deutsch-Für Tamást, aztán elnézést kért tőle, végül pedig visszalépett a képviselőjelöltségtől. MSZP-s politikusok most arra emlékeztetnek, hogy Orbán Viktor két és fél évvel ezelőtt azt mondta a Lungo Drom kongresszusán, hogy a díszcírányok helyett olyanoknak kell bekerülniük a parlamentbe, akik tényleg a roma népcsoportot képviselik. Az a kérdés szerintük, hogy lehet-e ezek után Orbán Viktor miniszterelnök-jelölt.

Ez szerintem azért érdekes pillanat, mert lehet ugyan ezt is kérdezni, de talán sokkal fontosabb, kik azok, akik valóban képviselnek, és kik azok, akiket inkább csak díszpéldányoknak kell tekinteni. Úgy tűnik, minden pártban vannak olyanok, akik nagy szerezésüknek tarthatják, hogy erre a kérdésre mifelénk nem szokás elszántan és szisztematikusan keresni a választ, és hogy a díszmagyar szóznak már van egy jelentése.

BAKOS ANDRÁS